

Rapport 2011:31

Residenset 1, fornlämning 20 Malmö stad

Arkeologisk förundersökning 2010–2011

Per Sarnäs

sydsvensk
arkeologi

Rapport 2011:31

Residenset 1, fornlämning 20 Malmö stad

Arkeologisk förundersökning 2010–2011

Per Sarnäs

Fornlämningsnr: 20
Residenset 1, Malmö stad
Malmö kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2011 Sydsvensk Arkeologi AB

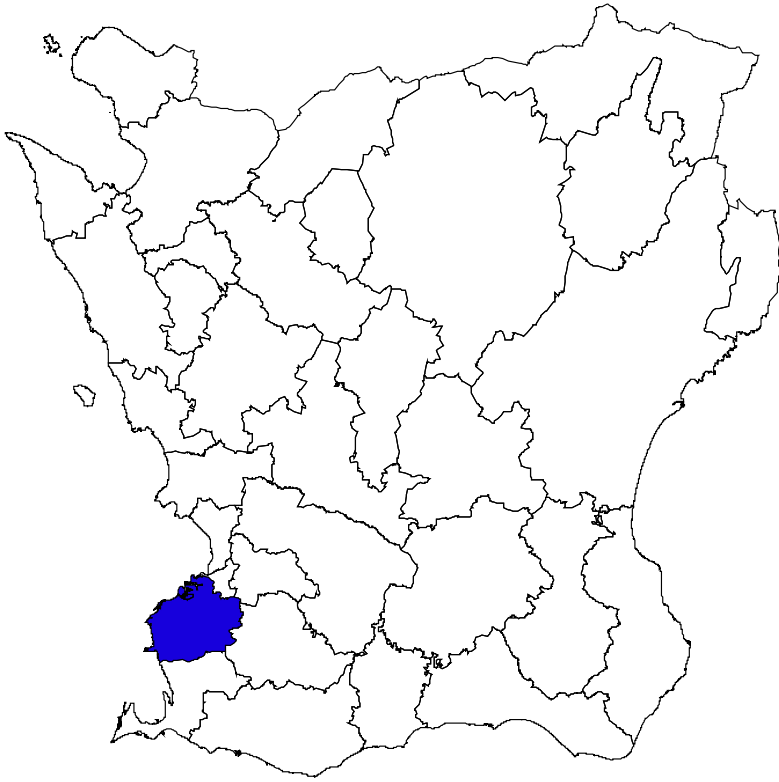
Rapport 2011:31

Omslag: Murrest efter medeltida källarnedgång.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Bakgrund	5
Fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	6
Referenser	8
Administrativa uppgifter	9

Figur 1: Karta över Skåne med Malmö kommun blåmarkerad.

Figur 2: Karta över del av Malmö med undersökningsplatsen markerad med röd punkt.

Bakgrund

Med anledning av att Statens Fastighetsverk avsåg att undersöka grundläggningen på fastigheten Residenset 1 i Malmö, pga. fuktproblem i källaren, utförde Sydsvensk Arkeologi AB en förundersökning i form av schaktningsövervakning. Förundersökningen genomfördes vid två tillfällen under perioden 2010-10-25–2011-01-25.

Fornlämningsmiljö

Kvarterets namn, Residenset, erhöles 1864 med anledning av att byggnaderna inom kvarteret tillhörde ”landshövdingens i Malmöhus län residens och länets ämbetsverk” (Isberg 1923:94). Kvarteret var tidigare friliggande med Larmgatan som begränsning i väster. Det hus som idag benämns Residenset ligger ut mot Stortorget och var från början två byggnader som sammanslogs; Gyllenpalmska huset och Lochska fastigheten. Den Lochska fastigheten kallas även Kungshuset eftersom att byggnaden efter 1686 var avsett som bostad åt kungen vid hans besök i staden (Isberg 1923:95).

Kvarteret Residenset är beläget i de centrala delarna av Malmös äldre bebyggelseområde. Det har inom detta område utförts ett flertal arkeologiska undersökningar, och flera schaktövervakningar. I det aktuella kvarteret har genomförts olika kabelarbeten och byggschaktningar. Vid dessa arbeten har påträffats grundmur av tegel och gråsten (Malmö Museer arkivnr 042:01) och tegelvalv (Malmö Museer arkivnr 042:02). Vid en undersökning under ledning av Malmö Fornminnesförening år 1912 påträffades lämningar efter bebyggelse såsom gårdsplan, trappor, rännsten och byggnader av tegel och kritsten. Vid samma tillfälle framkom brandlager och tånglager. Lämningarna daterades till 1600- och 1800-tal (Malmö Museer arkivnr 042:03).

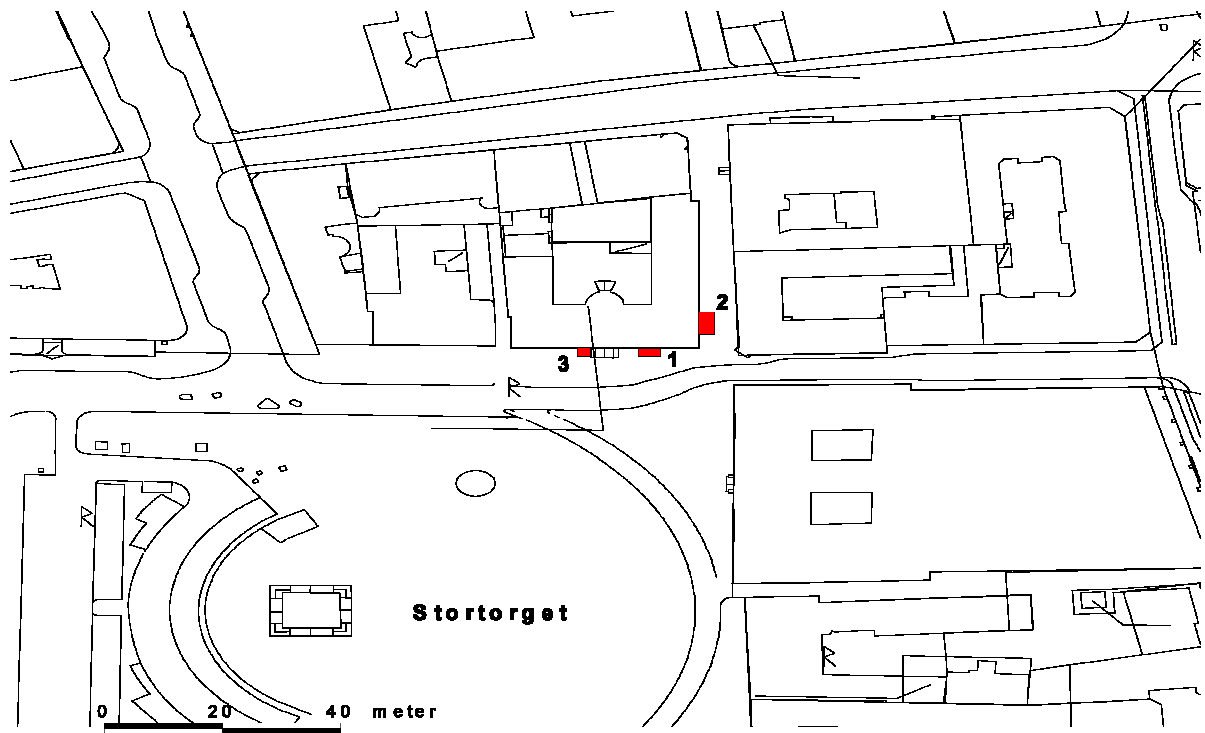
Figur 3. Fotografi över provgrop 1.

Det har även vid andra tillfällen framkommit rester av tegelmurar, tegelgolv och valv (Malmö Museer arkivnr 042:06, 042:07, 042:08). I samband med sänkning av källargolvet i Residensets västra del påträffades äldre golvnivåer, ett kullerstengolv från 1600-talet och ett tegelstengolv från 1700-talet (Nilsson 2007, Malmö Museer arkivnr 042:13).

Undersökningsresultat

Sammanlagt upptogs tre provgropar intill husgrunden vid två olika tillfällen. Vid första tillfället grävdes två gropar, en på framsidan mot Stortorget och en på sidan längs Kansligatan vid gränsen till Gyllenpalmska huset. I provgropen på framsidan fram kom lite kullersten och raseringsmassor. Enstaka fynd av djurben. I övrigt inget av antikvariskt intresse. Den andra provgropen vid Kansligatan kom att läggas rakt öven en senmedel-

Figur 4: Karta som visar lägena för de tre provgroparna

tida källarnedgång. Ca 0,5 meter under markytan framkom en mur av storstenstegel som sträckte sig ned ca 1,4 meter. Muren var 0,8–0,9 meter tjock (se figur 5 och omslag). Vinkelrätt mot denna mur gick en klenare mur in under Kansligatan. Även denna var lagd med storstenstegel. Murresterna utgör med största sannolikhet en yttre källarnedgång som eventuellt kan kopplas till senmedeltida bodverksamhet. Den tredje provgropen upptogs intill trappan på husets framsida. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Figur 5: Fotografiet visar de två murresterna efter den senmedeltida källarnedgången. Den kraftiga muren med minst två skift tegel syns centralt i bilden. Den mindre muren löper i 90° vinkel i förhållande till den borte begränsningen på den stora murresten.

Referenser

Nilsson, Th. 2007. Residensets källare. Dokumentation i samband med sänkning av golv. Malmö Kulturmiljö. Rapport 2007:026.

Isberg, Anders Ulrik. J:r. 1923. Handbok med uppgifter och förklaringar till A. U. Isberg S:rs historiska karta över Malmö stad av år 1875. 2.a uppl. Malmö.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100090
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-12797-10
Datum för beslut:	2010-09-27
Projektnummer:	100090
Län:	Skåne
Kommun:	Malmö
Socken:	Malmö
Fastighet:	Residenset 1
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 2C:23
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
X koordinat:	6164194
Y koordinat:	374073
Höjdsystem:	RH70
M ö.h.	4-5
Fältarbetstid:	2010-10-25-2011-01-25
Antal arbetsdagar:	3
Antal arkeologtimmar:	7
Antal maskintimmar :	—
Exploateringsyta:	—
Undersökt yta:	5 m ²
Platschef:	Per Sarnäs
Personal:	Åsa Berggren
Uppdragsgivare:	Statens Fastighetsverk
Fynd:	—
Dokumentationsmaterial:	Digitala bilder, Malmö Museer
Kostnader:	11 410:-

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2011

1. Södervidinge kyrkogård - Södervidinge sn, FU 2010, Bertil Helgesson
2. Nytt golv i Östraby kyrka, Östrabys sn, FU 2011, Jan Kockum
3. Ny belysning, Gamla staden 8:1 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
4. Balsby 23:1 & 29:2, Nosaby sn, FU 2010, Anders Edring
5. Fjärrvärme i Östra Tommarp - Östra Tommarp sn, FU 2010, Lars Jönsson
6. Fjärrvärme genom Härlövs by, Kristianstad, FU 2010, Jan Kockum
7. Svedala kyrka, Svedala sn, FU 2010, Lars Jönsson
8. Näsbyholm sätesgård, Gärdslövs sn, FU 2010, Lars Salminen
9. Ny gatubrunn i Valdemars väg i Vä, Vä sn, FU 2011, Jan Kockum
10. Fjärestads kyrka, Fjärestad sn, FU 2011, Tony Björk
11. Gustav Adolfs Torg, Malmö. FU 2010, Joakim Frejd
12. Järnvägen 1:1, Malmö. FU 2011, Joakim Frejd
13. Kv Minerva 24 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2011, Jan Kockum
14. Cementen 13, Malmö, AU 2011, Per Sarnäs
15. Bältinge bytomt, Skarhult 13:36, FU 2010, Lars Salminen
16. Falsterbo 9:97 – ett stenkast ifrån borgen, FU 2010, Lars Salminen
17. Kvarnby utbyggnadsområde, Malmö, FU 2010, Per Sarnäs
18. Stora Uppåkra 2:76 m.fl., FU 2011, Joakim Frejd
19. Färlöv 19:3, Färlövs socken, Kristianstads kommun, AU 2011, Joakim Frejd
20. VA inom Bollerups säteri, Bollerups socken, Tomelilla kommun, FU 2011, Lars Jönsson
21. Södervidinge 28:1 – Kyrkogården, Södervidinge sn, Kävlinge kommun, FU 2011, Lars Salminen
22. Råbelöv 26:5, Fjälkestads sn, FU 2011, Jan Kockum
23. Citadellstaden 2:1, Landskrona, FU 2011, Lars Jönsson
24. Innerstaden 1:14 och 1:152, Malmö, FU 2011, Joakim Frejd
25. Hammarlövs bytomt, Hammarlövs sn, FU 2010, Per Sarnäs
26. Kristian IV 10 i Kristianstad, Kristianstad, FU 2011, Jan Kockum
27. Skurups bytomt, Skurups kommun, FU 2001, Lars Salminen, Ingrid Gustin & Joakim Frejd
28. Norra Vallvägen i Kristianstad, Kristianstad, FU 2011, Jan Kockum
29. Östra Storgatan i Kristianstad, Kristianstad, FU 2011, Jan Kockum
30. VA-ledningar i Trollenäs, Eslövs kommun, FU 2002-2003, Lars Salminen, Ingrid Gustin & Joakim Frejd
31. Residenset 1, fornlämning 20, Malmö stad, FU 2010-2011, Per Sarnäs

